

מסורת הש"ס

(א) [ל"ל רב עוקבא],
(ב) [ברכות ט. וש"נ],
(ג) רש"ל, (ד) [נ"א איסור],
(ה) [צמחצמות דף פג.].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ובמלואו בו
ובמקום שמופדש כהדיא
רחולקים. ע"י לעיל דף קב
ע"ב תוס' ד"ה אתמר:
שם ד"ה אבל בו' שינוי
במקומו עומד. ע"י צ"ק דף
סו ע"ב תוס' ד"ה מי דר"י
ס"ל דשינוי קונה ועיי"ש דף
נד ע"א כגופו שמואל ס"ל
דשינוי קונה וא"כ פריך הכא
שפיר לר"י ומואל נשתתס:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מאי ויטר רב
פפא וכו' נאוסה שדה קא
סבר אין לו לבכור קודם
חלוקה ומה דאתא לידיה
אחיל אידך רב אחיל רב
פפי משמיה דרבא וכו' טולן
קא סבר ש' לו: (ב) רשב"ם
דף קס"ב וכו' לתת לו מאי
מחיל קס"ב וכו' ומינת הלך
נמחת:

מוסף תוספות

א. ח"ל רכינו יונה: ונפק
מינה וכו' כגון אם גבו
היתומים קרקע בחובת
אביהם וכו', א"נ השתא
דתקון הגאונים וכו' דגבו
ממטללי דיתמי וכו'.
ב. [ולכן] גובה תרומה
ממנה, כיון שכבר
נשתעבדה לה, משא"כ
בכבור ובעל, דבעל נמי
אין לו שום זכות בגוף
מלוה ונודיקן על אשתו
אלא לאחר מיתה. שם

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קבו.

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"ג מהל' נחלות
הלכה ה סמג עשין לו
טוש"ע ח"מ סי' רעח סעיף
:1

נחמ ב ג מיי שם הל' ו ועיין
בהשגות ובמגיד משנה
טוש"ע שם סעיף ט:
ה ד ה מיי שם טוש"ע שם
סעיף ח:

רבינו גרשום

[illegible]

כלום הואיל דמיהא וכן אנן
 בלום ומסקא אבל דרכום
 שבער נשתנו שפשיעיהו
 וכן ישרוהו כח הרבה אפי' **א**
 נשתייהא אינו נוטל ים שנים
 בייבין, רב יוסף אמר אפי'
 כרכום אם מיהא משה **א**
 נוטל: ומקשה איך הוא
 והתם אמר ששפשיעיהו
 ויחזיק לא מטע ליה **א**
 דרכום, נחנן לו דמי
 דחוק עבבם, אמרם שדרכם
 הרבה אבודות מהם ודורבה
 מפורדות מהן וזו חיוק
 ששלמו לו וזו חיוק **א**
 שנים: והא דרש קובקא **א**
 דמיהא אמר דרששו שותיה
 כי מוקר לו במיחיה: חלוק
 כפשוטו, שלט ים שלם:
 שיהא באותה שדה. ויש
 דרבינן ליה טפי באותה
 שדה כי אם כפשוט אל
 בארץ [תנחניסין] ואי ריתר:
 דברשאו
 וחסר כמי להניסין, שפשוט
 וחסר כמי להניסין, שפשוט
 שנים אין לכבוד בנסכי
 אביו כלום דרש חלוקה
 לכדמו לא קיטין לא למכור.
 חלקת מה שחלק ארצה
 אצלו שדה בלב שדה, ויש
 דאין לו טע ממה לא
 כפשוט באותה שדה שכבר
 באותה לידו ויתר, אבל בכל
 הנכסים שעינין לא באו
 וזו חלוקה, ויש חלק כבורה:
 וכן נכסיה חלק ארשפוט.
 אחזק חלקה שחלקו ואמר
 קלימה דרבא לדינא ואמר
 ליהו לא עשה אלה כלום
 אחזק:

(א) לשון זה שכ' רבינו עולה שפיר לפי גירסתו ו"ל שגרס פליגי אבל לגי' הרשב"ם ו"ל

בצמולה **שעמו**. שהצבור נתחייב לאציו: **פלגא**. חנק בצורה יחלוץ
 איהו מעכב פלגא ונותן לאחיו פלגא דהוי ליה ממון המוטל
 בבספק וחולקין דאין ידוע אי חשיב מוחזק לאציו שהרי הצבור רואה
 להוא לשעבד נכסיו לאציו לגמרי וצעין יפה גמר ומקני נכסיו לאציו

יְמוּלוֹה שְׁעֵמו פִּלְגִי אִמֵּר רַב הוּנָא אִמֵּר רַב אִסִּי בְּכּוֹר שְׁמִיחָה מִיחָה אִמֵּר רַבָּה מִסְתַּבֵּר מְעֵמִיָּה דִּרְב אִסִּי בְּעֵנְבִים וּבְצֵרוֹם זִיתִּים וּמִסְקוֹם אֲבָל דִּרְכוֹם לֹא וּרְב יוֹסֵף אִמֵּר אִפִּילוּ דִּרְכוֹם דִּרְכוֹם מַעֲיָקְרָא עֵינְבֵי הַשְּׁתָּא חֲמָרָא כְּדָאִמֵּר רַב עֻקְבָּא בְּר חֲמָא לִיתָן לוֹ דְּמֵי הִזְק עֵנְבֵי ה"נ נֹתֵן לוֹ דְּמֵי הִזְק עֵנְבֵי הִכָּא אֵיתִמֵּר דִּרְב עֻקְבָּא בְּר חֲמָא אֵהָא דָּאִמֵּר רַב יְהוּדָה אִמֵּר שְׁמוּאֵל בְּכוֹר וּפְשׁוּט שְׁהֵנִיחַ לְהֵן אֲבִיהֶן עֵנְבִים וּבְצֵרוֹם זִיתִּים וּמִסְקוֹם בְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם אִפִּילוּ דִּרְכוֹם דִּרְכוֹם מַעֲיָקְרָא עֵינְבֵי הַשְּׁתָּא חֲמָרָא אִמֵּר ⁶ מֵר עֻקְבָּא בְּר חֲמָא לִיתָן לוֹ דְּמֵי הִזְק עֵנְבֵי: אִמֵּר רַב אִסִּי בְּכּוֹר שְׁנַמְל חֶלֶק כְּפֶשֶׁט וְיִתֵּר מֵאִי וְיִתֵּר רַב פֶּאָ מִשְׁמִיָּה דִּרְבָּא אִמֵּר וְיִתֵּר בְּאוֹתָה שְׁדָּה ⁶ רַב פֶּפִי מִשְׁמִיָּה דִּרְבָּא אִמֵּר וְיִתֵּר בְּכָל הַנֶּכְסִים כּוֹלֵן רַב פֶּאָ מִשְׁמִיָּה דִּרְבָּא אִמֵּר וְיִתֵּר בְּאוֹתָה שְׁדָּה קָא סִבֵּר אֵין לוֹ לְבְּכוֹר קוֹדֵם חֲלוּקָה וְמָה דֵּאתָא לִידֵּיהּ אַחִיל אֵידֵךְ לֹא אַחִיל וּרְב פֶּפִי מִשְׁמִיָּה דִּרְבָּא אִמֵּר וְיִתֵּר בְּכָל הַנֶּכְסִים כּוֹלֵן מָא סִבֵּר יֵשׁ לוֹ לְבְּכוֹר קוֹדֵם חֲלוּסָה

ומדאחיל בהא אחיל בכולהו והא דרב פפי ורב פפא^א לאו בפירוש
איתמר אלא מכללא איתמר דההוא בכור דאזיל זבין נכסי ידיה
ורפשוט אזול יתמי בני פשוט למיכל תמרי^א [מהנהו לקוחות מחונהו]
אמרי להו קרובים לא מיסתייא דוכנתניהו לנכסייהו אלא מימחא
נמי מחיתו להו אתו לקמיה דרבא אמר להו לא עשה ולא כלום
מר

אָלע ר' ר' לחלוק או זינים היו מחזירין כשמיחה בהן ומסקום והשניחום יתומים בצירה ומסוקים
ל שני חלקים מן הענבים כמות שהן בצורים ולא יתן להם שבה בצירה דענבים היו ואכתי
עצבות והרי זה דומה לגחול פרה והוקירה דמשלם אותה כמות שהיא הואיל ולא נשתיית: **אבל**
משקיל בכור פי שנים דמתן [ב"ק ג:] החול עזים ועשאו כלים משלם כשעת הגזילה דקרייה בשנינו
מראה בעיניו. ורבינו חננאל פירש בכור שמיחה ואמר איני מוותר חלק בכורה דיו וא"ל למחות
מעצמה ולא בצרורם זינים ומסקום הוא דאין לר'י למחות לו פסע אחרת אבל אם דרכום וחלקו וכן
הענין לא הפסד חלק בכורה עד שיטול חלק בחצת מן השדות כפשוט דחלקמן ואז יתן חלק בכורה
לעלי בשום יומור ודינא מביין שמיחה מיחה ולא יוותר עוד: **ורב יוסף אמר אפי' דרכום.** ק"ד
זי שנים והיינו דקא מתמה גמרא דרכום אמאי שקיל פי שנים הא מעיקרא ענבי והשתא חמרא
רב עוקבא כ' לקמן ה"י נותן לו דמי היק ענבי כלומר האי דלמר רב יוסף אפי' דרכום לא
ורדאי לא שקיל אלא דמי ענבים אלא הכא במאי עסקינן שחמת היין ושפך או נתקלקל שאין שוה
אפי' דרכום ופחתו בכור נוטל פי שנים בענבים בצורים דמיים שהיו שוין הענבים דכיון דמיחה
שולמים לו דמי ענבי הכל כשעת הגזילה ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי ר'י ארי
לממר דה"נ לא שקיל שמיחה היין מדמי ענבים: **דלמר רב יהודה אמר שמואל בכור ופשוט**
רב רב עוקבא כ'. וה"ק ואפי' דרכום נוטל פי שנים בענבים בצורים כמו שהן שוין קודם
שדות כאחד מאחיו חלק פשיטות: **ויסר.** כלומר הרי מחל חלק בכורה דמפרש לקמיה אי
יין לעיל [קד]. אם אמר איני נוטל ואיני נותן רשאי דכיון דמתנה קרייה רחמנא [דברים כא] ואיזה לא בעי
מכור אין לו לכבד. חלק בכורה לא לתת ולא למכור קודם חלוקה דכתיב [שם] לתת לו עד דלחיא
בה לידו חלקו ממנה והיה לו לזכות בזה חלק בכורה דהא שעת חלוקה הוא וקרינן ביה לתת לו
מני מחיל דאין אדם מקנה דבר שלא בזה עולם שעת חלוקה ואין זכי וכו"ל וכן חלק
יין חלקו ומיהו אם מת קודם חלוקה ל"ש בכור וכו"ל פשוט צנו יורש עם הארץ ונוטל חלק אציו
אח"כ מת הבן דבן הבן יורשו מהיבא דמת הבן בזה האב דבן בנו יורשו דכתיב ויין אין לו [במדרש מ]
יכולין למכור לא האב ולא הבן: **יש לו לכבד קודם חלוקה.** ואע"ג דחלק פשוט אין לו דהא כתיב לתת
מן לו הלכך בכבור תליא מילתא דבשעה שירצה יוכה בחלקו וכדלמארן לעיל בכור שמיחה מיחה והלכך
בז דבר שבה לעולם ואין ספקי דבי היכי דלחיל בזה שדה לחיל בכולו ויכין דיש כח בידו לזכות
ב **בנכס ידויה ודפשוט.** יש מפרשין בחלק ובכורתו ובחלק פשיטות ואין לו לשון גמרא. ועל כרחי זקוק
שלו וחלק פשוט אחיו מקמי דפילגז בצדיה מכל כל השדה שלא ברשות אחיו ולוורר אחיו חלק
זו שדה בשביל חלק אצוריה: **מוחנא.** הכוס: **אמרו להו.** ללקוחות קריביויה דמי: **דונחיתו**
והוון דהא ודאי חלק פשוט אחיו לא היה יכול למכור: **לא עשה.** הבכור ולא כלום במכירה זו:

מזר

דגרים פלגי צלא יו"ד אינו מיושב כ"כ. ונראה דלזה כוון הרשב"ם ז"ל במש"כ ויש כו' ולא נתיישבו לפי הלשון הכתוב בספרים ודו"ק.